

1+5 ذوقزده است سهم مردم ایران چه بود؟!

مذاکرات دو روزه ژنو میان ایران و 5+1، بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های بین‌المللی به همراه داشت...

مذاکرات دو روزه ژنو میان ایران و 5+1، بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های بین‌المللی به همراه داشت. به موازات تحلیل‌ها و تفسیرهای این رسانه‌ها از مذاکرات ژنو، واکنش گروه 5+1 به مذاکرات یاد شده نشان می‌دهد آنها از مذاکرات سه‌شنبه و چهارشنبه هفته گذشته با ایران بسیار ذوقزده هستند. در همین حال، شبکه‌های خبری انگلیسی از جمله بی‌بی‌سی، اسکای نیوز، آی تی وی و کانال 4 اخبار مربوط به اجلاس ژنو را پوشش دادند و طی دو روز گذشته با کارشناسان و تحلیل‌گران متعددی نیز درباره فضای جدید حاکم بر مذاکرات هسته‌ای و چشم‌انداز آتی آن مصاحبه کردند. در اکثر اخبار و گزارش‌های شبکه‌های خبری انگلیسی درباره مذاکرات ژنو، رگه‌هایی از خوشبینی به چشم می‌خورد، هرچند که این خوشبینی در برخی موارد بسیار محتاطانه بیان می‌شود. روزنامه گاردین نوشت: شکاف موجود میان ایران و 5+1 کمتر شده است، هر چند به دلیل پیشرفت برنامه غنی‌سازی ایران، سطح موانع و منافع نیز تغییر یافته است. غرب تقاضای خود مبنی بر پایان دادن به هر نوع غنی‌سازی را رها کرده و در عوض بر توقف غنی‌سازی تا سطح متوسط (20 درصد) تأکید دارد. این روزنامه افزود: ایران هم مجدداً نشانه‌هایی را در مورد آمادگی خود برای امضای پروتکل الحاقی که اجازه بازرسی‌های سرزده را به بازرسان می‌دهد، از خود بروز داده است. گاردین نوشت: البته موانعی نیز وجود دارد؛ غرب تأکید دارد که همه اورانیوم 20 درصدی ایران باید برای فراوری مجدد به خارج منتقل شود در حالی که عباس عراقچی معاون وزارت امور خارجه ایران تصریح کرده است که کشورش اجازه خروج حتی یک گرم اورانیوم را نخواهد داد. روزنامه ایندیپندنت نیز در تحلیلی نوشت: مذاکرات هسته‌ای ژنو بین ایران و گروه 5+1 با توافق بر سر یک چارچوب کاری برای مذاکرات آینده پایان یافت اما برای حل نهایی این موضوع باید منتظر آینده بود. این روزنامه با اعلام اینکه هنوز برای قضاوت خیلی زود است، افزود: هیأت ایرانی یک راهبرد سه مرحله‌ای را ارائه کرده است که بحث در مورد جزئیات آن طی چند هفته آینده انجام می‌شود، ولی روند گفت‌وگوها برای حل موضوع هسته‌ای ایران احتمالاً چندین ماه به طول خواهد انجامید. این روزنامه انگلیسی در این مطلب همچنین اشاراتی به تحریم‌های ضد ایرانی آمریکا و اتحادیه اروپا علیه ایران دارد و معتقد است که تسهیل برخی از این تحریم‌ها بویژه تحریم‌هایی که توسط کنگره آمریکا تصویب شده، دشوار خواهد بود. این روزنامه به نقل از ویلیام هیگ وزیر خارجه انگلیس نوشته است: ما در موقعیتی نیستیم که بخواهیم تغییری در تحریم‌ها بدهیم. این تحریم‌ها نقش مهمی در آوردن ایران به پای میز مذاکره داشته‌اند. فایننشال تایمز نیز نوشت: آمریکا و پنج قدرت دیگر ظاهراً در جریان مذاکرات هفته جاری پذیرفته‌اند که توافق نهایی باید براساس طرح سه مرحله‌ای ارائه شده از سوی محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه ایران باشد. همچنین روزنامه دیلی تلگراف در مطلبی با عنوان ستایش از پیشرفت حاصل شده در مذاکرات هسته‌ای ایران، نوشت: انگلیس و آمریکا از نخستین مذاکرات ماهوی که پس از سال‌ها درباره برنامه هسته‌ای ایران صورت گرفت، تجلیل کرده‌اند و آمریکا حتی گفته است که آورده ایران بر سر میز مذاکرات بیشتر از همه مواردی بود که طی سال‌های گذشته به این مذاکرات ارائه کرده بود. شبکه خبری ای‌بی‌سی نیوز به نقل از کارشناسان گزارش داد که ترتیب‌دهی مصالحات ایران و کشورهای غربی از اهمیت بسیاری برخوردار است و آن‌ها تأکید کردند که در نشست بعدی ایران و کشورهای عضو گروه 5+1 به یک دستاورد ملموس نیاز است. خبرگزاری فرانسه نیز در بازتاب مذاکرات ژنو به این مطلب اشاره کرد که ایران پیشنهاد کاهش غنی‌سازی اورانیوم و همچنین کاهش در تعداد سانتریفیوژهای فعال در امر غنی‌سازی را کرده است. ریانووستی نیز گزارش داد که ایران برای تعلیق غنی‌سازی 20 درصد خود آماده همکاری است. اما و اگرهای واشنگتن‌پست روزنامه آمریکایی «واشنگتن‌پست» نیز در سرمقاله روز جمعه خود از پذیرش غنی‌سازی محدود در خاک ایران حمایت کرده اما مدعی شده است ایران باید امتیازاتی فراتر از آنچه اکنون در نظر دارد، ارائه کند. در ابتدای یادداشت «واشنگتن‌پست» آمده است: با وجود آنکه جزئیات اندکی از طرح پیشنهادی ایران در مورد برنامه هسته‌ای منتشر شده، اما مذاکرات هفته جاری در ژنو دو نکته را روشن کرد. اولین نکته دلگرم‌کننده است؛ اینکه دولت ایران بیشتر از چند سال اخیر برای دستیابی به توافق با آمریکا و 5 شریک دیگرش جدیت دارد. اما نکته دوم نامبارک است؛ تهران همچنان تأکید می‌کند که قصد ندارد توان غنی‌سازی اورانیوم را که المانی اصلی برای ساخت تسلیحات اتمی به شمار می‌رود، کنار بگذارد.

این روزنامه همچنین نوشته است طرح جدید ایران برخلاف گذشته بسیار دقیق و روشن است و به همین جهت می‌توان آن را تغییری بسیار بزرگ به شمار آورد.

واشنگتن‌پست با اشاره به برخی گمانه‌زنی‌های مطرح شده در رسانه‌ها در مورد محتوای طرح پیشنهادی ایران، مدعی شد: به نظر می‌رسد این طرح مشابه آن چیزی باشد که ایران در سال 2005 ارائه کرد، اما به دلیل آنکه در آن حق غنی‌سازی ایران باید به رسمیت شناخته می‌شد، دولت «جرج بوش» و اتحادیه اروپا از پذیرش آن خودداری کردند.

واشنگتن‌پست می‌افزاید: نشانه‌هایی وجود دارد مبنی بر اینکه ممکن است دولت اوباما برخی فعالیت‌های غنی‌سازی در ایران را مشروط بر نظارت سخت‌گیرانه بپذیرد. اما چنین توافقی می‌تواند در عرصه سیاسی چالش‌آفرین باشد، اسرائیل و فرانسه به علاوه بسیاری از نمایندگان کنگره، همچنان با هرگونه غنی‌سازی در ایران مخالف هستند. اخیراً هم 6 نماینده دموکرات و چهار نماینده جمهوری خواه نامه‌ای را برای رئیس‌جمهور اوباما نوشتند و در آن متذکر شدند که ایران برای جلوگیری از اعمال تحریم‌های جدیدتر باید تمام فعالیت‌های غنی‌سازی خود را به حالت تعلیق درآورد.

در پایان سرمقاله واشنگتن‌پست آمده است: به عقیده ما ارزش دارد که به دنبال توافقی باشیم که در آن مجوز مقدار کمی از غنی‌سازی در ایران صادر شود و در عین حال برنامه هسته‌ای تحت نظارت شدید باشد تا احتمال جهش پنهانی به حداقل برسد. قطعاً این گزینه به گزینه نظامی ارجحیت دارد. اما چنین توافقی به امتیازاتی بسیار بیشتر از آنچه که اکنون به نظر می‌رسد نظام ایران به آن می‌اندیشد، نیاز دارد. همانطور که معاون وزیر خارجه روسیه بعد از مذاکرات ژنو گفت، طرف‌ها «کیلومترها از هم فاصله دارند.» و همین‌طور که ایران قرار است غنی‌سازی خود را کاهش دهد، زمان نیز رو به اتمام است.

گفتنی است؛ رسانه‌های منطقه‌ای نیز مذاکرات ایران و 5+1 را در سطحی گسترده پوشش دادند. ذوق‌زدگی 5+1

از سوی دیگر؛ کشورهای عضو گروه 5+1 بعد از اتمام مذاکرات دو روزه ژنو هر کدام در موضع‌گیری‌های جداگانه‌ای نتوانستند ذوق‌زدگی خود از مذاکرات را پنهان کنند.

سخنگوی کاخ سفید با مفید توصیف کردن پیشنهاد هسته‌ای ایران در جریان مذاکرات با 5+1 گفت: پیشنهادهای ایران بسیار جدی و بی‌سابقه بود.

جی کارنی افزود: پیشنهاد ایران بسیار مفید بود اما کسی نباید توقع داشته باشد یک شبه تغییرات بسیار زیادی در این مسئله روی دهد.

از سوی دیگر یک مقام آمریکایی حاضر در این مذاکرات نیز با ابراز رضایت از گفت‌وگوها گفت: من از دو سال پیش تاکنون در این مذاکرات حضور دارم اما طی این مدت به هیچ وجه شاهد چنین مذاکرات فشرده، مفصل، مستقیم و صریحی با هیئت ایرانی نبوده‌ام. وی افزود: با اینکه هنوز اختلاف‌نظرهای زیادی وجود دارد، اما ما با هم مذاکرات مشخص و صریحی داشتیم. الکساندر لوکاشویچ سخنگوی وزارت خارجه روسیه نیز گفت که گفت‌وگوها درباره برنامه هسته‌ای ایران در ژنو خیلی سخت اما رو به جلو بود.

پیش از این نیز سرگئی ریابکوف معاون وزیر خارجه و مذاکره‌کننده ارشد تیم هسته‌ای روسیه نیز روز چهارشنبه پس از اتمام آخرین دور مذاکرات هسته‌ای بین ایران و گروه 5+1 در ژنو اعلام کرد هیچ دلیلی برای خوشحالی شتاب‌زده وجود ندارد. خبرگزاری‌های روسیه به نقل از سرگئی ریابکوف اعلام کردند نتایج این دوره از مذاکرات نسبت به مذاکرات قبلی در آلمانی بهتر بود ولی این به معنای پیشرفت در نتایج این مذاکرات نیست.

وی افزود این مذاکرات می‌توانست به شکل بهتری پیش رود ولی با توجه به فاصله بسیار زیاد مواضع ایران و گروه 5+1 در خصوص قضیه هسته‌ای، پیشرفت‌هایی که از این مذاکرات به دست آمده بسیار ناچیز است.

«هوا چوئینگ» سخنگوی وزارت امور خارجه چین نیز در این مورد گفت: «چین همواره بر راهکاری سیاسی و بر مبنای گفت‌وگو که منافع همه طرف‌ها را تأمین می‌کند، تأکید داشته است. دور جدیدی از گفت‌وگوها امکان جدیدی را در این زمینه ایجاد کرده است.»

وی افزود: «ما امیدواریم که همه طرف‌ها با انعطاف، نگرش عملی به نگرانی‌های متقابل داشته باشند و با گفت‌وگوهای حقیقی در کوتاه‌ترین زمان ممکن به نتیجه برسند.»

لوران فابیوس وزیر خارجه فرانسه نیز خطاب به پارلمان فرانسه در مورد مذاکرات ژنو گفت: ما منتظر تغییرات واقعی هستیم. وی گفت با در نظر گرفتن آنچه ما درباره ایران می‌دانیم و اینکه رهبر عالی ایران تغییر نکرده است فرانسه مجبور است با نگاهی محتاطانه‌تری رویکرد جدید ایران باشد.

گیدو وستروله وزیر امور خارجه آلمان نیز گفت که جدیدترین دور مذاکرات بین ایران و شش قدرت جهانی آغاز گفت‌وگوهای «جدی» و «اساسی» در مورد برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران است.

کاترین اشتون، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا هم ضمن مثبت ارزیابی کردن مذاکرات، آن را «مفصل‌ترین» و «پرمحتواترین» مذاکرات برگزار شده بین دو طرف توصیف کرد و گفت که گروه 5+1 با دقت در حال بررسی پیشنهاد ایران هستند.

اشتون ضمن اینکه پیشنهاد ایران را یک «همکاری مهم» توصیف کرد: گفت، دو طرف توافق کردند که جزئیات آن را فاش نسازند.

مایکل مان سخنگوی اشتون نیز درباره مذاکره ژنو گفت: هرگز درباره محتوای گفت‌وگوها در ژنو صحبت نمی‌کنیم اما باید بگوییم

گفت‌وگوی خوبی بود. مذاکرات در هر حال باید ادامه پیدا کند. چه تهران بخواهد از گفت‌وگوها به عنوان خرید زمان برای برنامه هسته‌ای استفاده کند یا نه.

وی افزود: ما محتاطانه خوشبین بودیم، اما قبل از اینکه بتوانیم به جزئیات بپردازیم، به گفت‌وگوهای فنی نیاز داریم. در دو هفته آینده نشستی با حضور کارشناسان فنی برگزار خواهد شد تا زمینه برای برگزاری مذاکرات بعدی در روزهای هفتم و هشتم نوامبر (16 و 17 آبان) فراهم شود. کاترین اشتون از سوی شورای امنیت این اختیار را دارد که برای حل و فصل مسائل با ایران گفت‌وگو کند و وزیر خارجه ایران هم گفته است که به دنبال شفاف‌سازی و انجام مذاکرات برای رسیدن به یک توافق است، پس ما باید بر این اساس کار کنیم.

پیش از این «ویلیام هیگ» وزیر خارجه انگلیس هم با صدور بیانیه‌ای از رویکرد جدید ایران استقبال کرده و گفته بود دیپلمات‌ها برای اولین بار در این مذاکرات توانستند بحث‌هایی واقعی با نمایندگان ایران داشته باشند.

اکنون و پس از پایان مذاکرات ایران و 5+1 در ژنو و ذوق‌زدگی حریف، مهم‌ترین سؤال تحلیلگران و کارشناسان این است که سهم ما در روند این مذاکرات چه بود؟ افکار عمومی نیز منتظر پاسخ‌گویی صریح و شفاف‌سازی مسئولان دولتی و وزارت خارجه است.